

Барабаш Олег Васильович

Конституційна творчість і проблемні поля в державотворенні Колумбії: історія і сучасність

УДК 32+316.48

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-4.2>

Барабаш Олег Васильович
докторант кафедри соціології,
політології і культурології
Харківського національного
педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, Харків, Україна

Актуальність роботи зумовлена характерністю викликів, які постали перед Колумбією й Україною, та необхідністю аналізу досвіду рішення складних проблем в інших країнах з метою напрацювання науково-практичних рекомендацій подолання кризових явищ в Україні.

Дослідження визначає метою з'ясування сутнісних аспектів інституціоналізації державотворчих і політичних процесів в історії Республіки Колумбія, віднаходження причин і ланок інституціонального її успіху, позначення природи й значення складнощів. В межах мети ставляться завдання проаналізувати особливості конституційної творчості в Колумбії, виявити окремі змістовні параметри і спрямування, встановити контури в конфігурації трансформацій у контексті сучасних дискусій щодо сутності демократії і розуміння подальших її перспектив, окреслити поля проблемності й зони правотворчої актуалізації зусиль.

У роботі використано загальнонаукові методи і принципи дослідження. Залучено підхід класичного інституціоналізму з елементами компаративістики, засоби з'ясування сутності явищ е конкретиці історичних контекстів з позицій нового або історичного інституціоналізму.

Конституційна творчість е Колумбії розглядається в проекції сучасної дискусії щодо суперечності перспектив ліберального чи «правового конституціоналізму» в протистоянні з новим «популістським конституціоналізмом».

Зроблено висновки, що в історії і сучасності Республіки Колумбія щодо розбудови державності й встановлення інституційних параметрів і засад потенціал конституційної творчості використовувався між межами умовного простору. Запозичений конституційно-правовий інструментарій, сформований у традиції суспільного договору на основі ліберально-демократичних цінностей та розробки і напрацювання місцевих авторитетних лідерів, які виходили з колективістсько-традиціоналістських уявлень про загальне благо, соціальну справедливість і рівність. Умовна конфігурація розвитку конституційного процесу свідчить про наявність цього глибинного світоглядного, ціннісного в основі розвитку невідповідності правових інституцій результативного очікування щодо їх ролі в розбудові держави. у конкретиці подальшої конституційної та всієї правотворчої діяльності Республіки Колумбія це означає пошук компромісних рішень інституціонального характеру щодо співіснування механізмів представницької демократії у її ліберально-демократичному вигляді та демократії партисипативної, віднаходження унікальних балансів і щодо гарантій прав будь-якої меншості (акценти ліберальної демократії) і відносно захисту й реалізації прав більшості (демократія народу), між ліберальним мінімалізмом втручання держави в соціальне життя і вимогами суспільства до реалізації програм соціального забезпечення.

Ключові слова: Республіка Колумбія, конституціоналізм, політичний режим, інституційні трансформації, розуміння демократії, державотворення.

Вступ. Країни Латинської Америки та Карибського басейну (ЛАКБ) пройшли щодо свого державотворення складні та сповнені різномірних викликів, випробувань шляхи-траєкторії і нині мають унікальний досвід використання як запозиченого, так і власного інституційно-правового інструментарію, ствердження варіацій конституційного новаторства, запровадження політичних стратегій, експериментів системного характеру, в тому числі в контексті різного ідеологічного підґрунтя, ситуативної конфліктності.

За історією й специфікою розвитку політичного режиму у його співвідношенні з конституційно-правовими, законодавчими трансформаціями, факторами геополітичного значення, особливостями розвитку партійної системи, специфічними зонами соціальних ризиків і досвідом моделювання заходів подолання кризових явищ, маючи на увазі сутнісні і значущі відносно соціально-політичних наслідків і науково-аналітичної ваги аспектів, осо-

бливої уваги заслуговує і Республіка Колумбія (ісп. República de Colombia). Складні події останніх часів в усьому світі за їх проекції на місцевому рівні у поєднанні з суто колумбійською проблематикою виявляють певну і, можливо, в чомусь показову тенденційність.

Мета та завдання. Метою дослідження є з'ясування сутнісних аспектів інституціоналізації державотворчих і політичних процесів в історії Республіки Колумбія, віднаходження причин і ланок інституціонального успіху, позначення природи й значення складнощів. Завдання – проаналізувати особливості конституційної творчості в Колумбії, виявити окремі її змістовні параметри і спрямування, встановити контури в конфігурації трансформацій у контексті сучасних дискусій щодо сутності демократії і розуміння подальших її перспектив у країні, окреслити поля проблемності й зони правотворчої актуалізації зусиль.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи і принципи дослідження. Залучено як підхід класичного інституціоналізму з елементами компаративістики, так і засоби з'ясування сутності явищ у конкретиці історичних контекстів з позицій нового або історичного інституціоналізму. Конституційна творчість у Колумбії розглядається в проекції сучасної дискусії щодо суперечності перспектив ліберального чи «правового конституціоналізму» та нового «популістського конституціоналізму».

Результати. Якщо звернутися до виділення ключових фаз і елементів становлення державності Республіки Колумбія й формування її політичного режиму, модифікацій складників у розвитку всієї системи державної влади і політичної системи, то з точки зору інституційного підходу та відповідної його дослідницької методології маємо підкреслити значущість конституційної правотворчості і виділити головні смислові вузли, фундаментальні ідеї і ключові параметри конституційного процесу, який форматував головні правила розбудови держави, співіснування інституцій, людей, основи «суспільного договору» в Колумбії.

З огляду на історію появи держави Республіка Колумбія й задуми реалізації високих стандартів загального блага, справедливості, індивідуального процвітання, які закладалися в перші правові акти держави, з огляду на напрацювання Антоніо Наріньо, задуми та прагнення С. Болівара, Х.Ф. де Паула Сантандера, А.Х. де Сукре, інших видатних особистостей вживання словосполучення «суспільний договір» виглядає доречним з огляду на знання ідей французького Просвітництва і за спроб рухатися шляхом використання ліберального й новітнього досвіду конституційної регламентації правовідносин у США.

Поширеною у науковій літературі є точка зору, що у сфері публічного права майже всі країни ЛАКБ намагалися відтворити правовий досвід США. Таке твердження і має рацію, і виглядає вкрай узагальнювальним і неоднозначним, тому треба мати на увазі країну, історичний етап її розвитку, інші більш специфічні фактори.

Простежується і суттєва відмінність від традиції конституціоналізму США, де Основні Закони підлягали повній заміні: кількість конституцій, які були прийняті у країнах регіону з часу набуття незалежності, коливається від восьми, як у випадку Колумбії (в літературі можна зустріти й іншу цифру. Все залежить від методики та критеріїв підрахунку*) до 26 у випадку Венесуели [11, с. 7]. На фоні інших країн регіону Колумбія вирізняється найбільш виваженим і обережним ставленням до змін основного нормативного правового документа. Так, Конституція, прийнята у 1886 році, проіснувала 105 років.

У дослідженнях, присвячених всебічному аналізу факторів довготривалої дії конституцій, пуску

механізмів конституційної заміни або корекції окремих їх положень у країнах ЛАКБ, Г. Негретто пропонує власні варіанти розуміння логіки конституційних трансформацій і формування «конституційної витривалості», підкреслюючи значущість незалежності судової влади і роль інституцій судового контролю та нагляду [9].

А. Пшеворський щодо підвалин ситуації тривалої незмінності конституцій акцентує увагу на ствердженні механізмів щодо зниження ставок політичної боротьби та протистояння політичних груп (еліт). [1, с. 38]. Х. Монтеро визначає в якості однієї з ключових причин потреби в новій конституції зміну політичного режиму: «Дослідження, які існують, обґрунтовано стверджують, що тривалість конституцій багато в чому залежить від зміни політичного режиму» [11, с. 11].

Він наголошує на актуальності конституційної зміни за здійснення переходу від авторитарних режимів до демократичних, який потребує нових формальних і неформальних наборів домовленостей, які і відтворюються згодом у конституційних нормах. Ми згадали саме ці концептуально значущі в канві подальшого матеріалу позиції відомих авторів, щоб зосередити увагу на певних аспектах проблематики, які є змістовно важливими при визначенні смислової конфігурації всього шляху конституційно-правових і соціально-політичних перетворень у процесі державотворення Республіки Колумбія, позначення простору й векторів окремих протиріч, в узгоджуванні позицій щодо «бачення перспективи» стратегічного характеру і становлення системних інституційних підвалин країни.

Натепер Республіка Колумбія є одним із головних стратегічних партнерів США в регіоні ЛАКБ, що на фоні «боротьби за Венесуелу» відносно впливу на цю країну в контексті протистояння інтересів США, КНР, РФ, Ірану, Туреччини підвищує шанси на особливе партнерство з США, додаткові інвестиції в країну, інше.

Колумбія, на відміну від сусідніх країн, які в той або інший спосіб були залучені до проекту «соціалізму ХІХ століття» (Венесуела, Болівія, Еквадор, Нікарагуа, Куба), або таких, які демонструють на державному рівні схильність до «лівого курсу» і відповідних йому налаштувань державного механізму з увагою до питань якісної безкоштовної освіти, системи охорони здоров'я, інших соціальних послуг і гарантій (Мексика, Аргентина), впроваджує послідовний курс в межах тієї моделі ліберальної демократії, яка тривалий час стверджувалась в США.

Останні десятиліття ліберально-демократичний наратив і відповідні йому інституційно-правові конструкції системного характеру пов'язуються зі стратегічним шляхом розвитку Республіки Колумбія. Загалом це орієнтація на використання конституційних взірців США щодо врегулювання сфери

публічного права, яка простежується, наприклад, у Конституції Сполучених Штатів Колумбії 1863 року (Конституція Ріо-Негро) з її маніфестованим пріоритетом прав і свобод людини, проголошеним принципом відділення церкви від держави, світським характером освіти, федералізмом державного устрою [4]. Тривалий час парадоксальним чином вона сполучалася з колективістським традиціоналізмом способу життя (скажімо, домінанта християнсько-католицьких цінностей проектувалася на різні сегменти соціальних відносин), а суперечила першоджерельним задумам авторитетних творців державності Колумбії.

Один з «отців» американського конституціоналізму Дж. Медісон (послідовник протестантизму) виходив у своїх теоретичних побудовах з підвалин підходу раціонального вибору. Як підкреслюють Р. Керролл і М. Шугарт, він «вважав аксіоматичним, що політичні актори вмотивовані особистою вигодою, а хороші мотиви лідерів ніколи не можуть сприйматися як належне. Він прийняв егоїстичну мотивацію як неминуче, тому намагався використати її для загального блага» [14].

Вже на цьому принциповому щодо розуміння природи людини підґрунті світоглядного характеру з акцентованим виділенням ваги стимулів розбудовувалася вся система інститутів, які структурують, врівноважують і перевіряють особистісні амбіції з урахуванням значущості індивідуальної свободи (волі), яка є вихованою традицією Реформації (протестантизмом) і науково обґрунтованою Просвітництвом.

Якщо згадувати часи творення Конституції США з огляду на дискусії сьогодення щодо «авторитарного», «популістського» чи «нового» конституціоналізму (дискусії навколо значення якого актуальні в країнах ЛАКБ), то так закладалися основи тієї парадигми, в якій народжувалися змістовні й стилістичні особливості того способу конституційного нормування, який позначається як «правовий конституціоналізм» або «класичний» чи «ліберальний» з його увагою до процедури, відмежуванням від нагальності потреб політики і моралі, виважено-обережним ставленням до мінливої сьогоденності потреб більшості (юридичний позитивізм і юридичний реалізм як варіації лінії оформлення цього підходу) і значенням налаштування щодо встановлення й збереження балансів і рівноваг у системі влади з увагою до концепту представницької демократії.

Традиція конституційної творчості і в Колумбії, і в Венесуелі, Мексиці, інших країнах регіону тривалий час враховувала католицький традиціоналізм способу життя з його іншим ставленням до мотиваційних основ діяльності та якісно відмінною оцінкою власне особливостей самої людини (починаючи з того, що автохтонне індіанське населення визнавалося за умов прийняття католи-

цизму людьми, хоча і з застереженням на зразок «казарма цивілізує індіанця» до намагань у Мексиці сприяти змішанню представників різних рас та етнічних груп в єдину особливу національну спільноту).

На сповненому моральних уявлень про людину світоглядному підґрунті формувався й реалізовувався запит на велику історичну постать, здатну втілити в життя високі стандарти рівності, справедливості, загального блага, християнських чеснот, а суспільні очікування щодо нормування способу життя формувалися навколо месіанської жаги появи такої постаті та потреби наділення її всіма необхідними для перетворення країн засобами, в тому числі конституційно-правового характеру.

Так створювався «розрив» між запозиченими формами нормування способу життя, які витікали з ліберально-демократичного сприйняття дійсності і його бачення перспективи за змістом і традиціоналізмом католицько-християнського ґатунку з відповідними «суспільними налаштуваннями» щодо основ і правил суспільного договору. Цей «розрив», можливо, становить один із суттєвих факторів, який проявляє загальну конфігурацію процесів державотворення Колумбії та особливості аспектів історії й окремих рис сучасного конституційного її розвитку.

У такому контексті зміна згадуваної Конституції 1863 року на Конституцію Республіки Колумбія 1886 року [5], одним із авторів якої був науковець, політичний діяч, а згодом Президент Республіки Колумбія М.А. Каро Тобар, виглядає зрозумілим. За нормами цієї Конституції (Título III. De los derechos civiles y garantías sociales. Artículo 38) «католицька апостольська римська релігія належить нації. Державна влада буде її захищати та змусить поважати її як важливий елемент суспільного порядку», (Título IV. De las relaciones entre la Iglesia y el Estado. Artículo 54). Католицьке священство може бути залученим до сфери державної освіти або благодійності.

Колумбія знову ставала унітарною централізованою державою із посиленою владою президента за рахунок законодавчої влади. Президент отримував концентровано зосереджені важелі керівництва для реалізації всіх своїх задумів. Так заклалися підвалини того варіанту президентської республіки, який у зв'язку з рівнем концентрації влади і за порушення балансу влади між гілками влади буде позначатися як «гіперпрезидентство», «супер-президентство» тощо.

Суттєвим аспектом, який також є показовим з точки зору визначення принципової відмінності від конституційної традиції США, ліберально-демократичного конституціоналізму є Конституція Колумбії 1886 року. Вона не робила відмінностей між поправкою і заміною, але передбачала «реформу конституції» [11, с. 25] Тобто, й для

заміни, й для внесення поправок у Колумбії передбачалася одна й та ж процедура. «Тому випадок Колумбії був інтригуючим через велику кількість поправок» [11, с. 25].

На думку авторитетних авторів, однією з найпоширеніших причин заміни Конституції була зміна політичного режиму. В Колумбії після відсторонення від влади військово-диктаторського режиму Г.Р. Пінілі у 1957 році внаслідок домовленостей 2-х провідних політичних партій Колумбійської Ліберальної Партії (Partido Liberal Colombiano) і Колумбійської Консервативної Партії (Partido Conservador Colombiano) заради припинення військових дій і насильства та стабілізації ситуації була залучена система Національного фронту, за якою незалежно від результатів виборів ліберали й консерватори отримували рівну кількість місць у державних структурах, а посаду Президента представники партій мали займати по чергову, змінюючись під час чергових виборів.

Домовленість репрезентів місцевих еліт зняла градус громадянського протистояння на фоні зниження політичних ставок, про які згадував А. Пшеворський, як суттєву причину залишати Конституцію незмінною. Було досягнуто компроміс, що за подальшого внесення поправок до Основного Закону Колумбії став основою того політичного режиму, який серед авторів позначається у різний спосіб, але у зв'язку з різновидом демократії вона ставала «контрольованою (М. Уільямс), олігархічною (А. Уайлд), традиційною двопартійною елітарною (Ф.Е. Кардозу, Е. Фалетто), елітарною (А. Беррі) або близькою до поліархії (Р. Даль)» [17, с. 130], «обмеженою демократією» (З.В. Івановський) [17, с. 130], були й інші варіанти.

Дещо схожий сценарій поєднання еліт на фоні домовленостей щодо поділу сфер впливу й розподілу «рентних потоків» від нафтовидобування реалізувався внаслідок так званого «*расо de punto fijo*» між трьома політичними силами, які згодом розподілилися на дві політичні сили-партії. Так виникли AD (Acción Democrática) та COPEI (Partido Socialcristiano) у Венесуелі 1958 року.

Спроби розбудови представницької демократії на основі майже консолідованих позицій щодо ліберально-демократичної майбутності країн з використанням двопартійної системи, створеної за ідеологічними стандартами змісту та організаційними формами західних демократій, задавали вектори розвитку зі своїми смисловими відтінками.

Венесуела на декілька десятиліть перетворилася на найбагатшу країну всього регіону й одну з найуспішніших економік у світі за показниками ВВП на душу населення (хоча структура й характер її економіки є окремим питанням). У Колумбії «правила Національного фронту» стали предметом конституційної реформи 1968 року, яка вирі-

шувала питання виходу з ситуації регламентованого партійного двовладдя.

Загалом нормативно система Національного фронту припинила своє існування з 1974 року, але фактично проіснувала за умов розподілу за партійними квотами посад у виконавчій владі до 1986 року (за офіційно підтвердженими домовленостями вона мала діяти до 1978 року), коли представники Колумбійської Ліберальної партії сформували однопартійний уряд.

Конституція Республіки Колумбія 1991 року остаточно засвідчила ствердження обраного елітами курсу на подальшу розбудову представницької демократії ліберального ґатунку. Було проголошено відділення церкви від держави й свободу віросповідання, встановлено так зване третє покоління прав (економічні, соціальні, колективні), стверджено послаблення державного втручання в економіку та децентралізацію управління.

Загалом вся побудова й органічна частина тексту Основного Закону відповідала світоглядно-рамковим положенням догматичної частини Конституції, які визначали Колумбію соціальною правовою державою з республіканською формою правління, унітарною, але децентралізованою, з автономією адміністративно-територіальних одиниць, демократичною, загальнонародною і плюралістичною, заснованою на повазі до людської гідності, соціальної цінності праці і єднанні утворюючих її громадян, верховенстві загального інтересу [6].

Які складнощі мала подолати Республіка Колумбія, і якого характеру виклики «випробували» конституційно закріплений вибір країни?

1. Проблема, яка є на поверхні і визнається однією з ключових міжнародним проектом щодо забезпечення верховенства права зі штабквартирою в Боготі. Це був «розрив між конституційною вимогою й юридичною реальністю, що створювало проблеми в багатьох частинах Латинської Америки» [7].

Аспектом формування необхідної правової культури серед усіх її суб'єктів-носіїв із закріпленням ієрархічності сприйняття правових норм, в якій конституційно-правові норми є пріоритетними у правозастосуванні, визначальними серед усіх соціально-нормуючих систем і механізмів є завданням, яке виходило за рамки регіону.

2. Колективізм способу життя й спроби віднаходження алгоритмів досягнення справедливості для більшості створюють поля соціальних пошуків і експериментаторства різного ґатунку. Йдеться й про такі явища, які в сучасній літературі маркуються у зв'язку з терміном «популізм»: «Популізм у владі складається з політичного проекту, який хоче радикально змінити правила гри, щоб виправити уявлені правопорушення минулого щодо людей і усвідомити більш тісний зв'язок між політичними інститутами й суспільством загалом» [12, с. 8].

У конкретиці конституційної й правотворчої діяльності Республіки Колумбія це означає також пошук компромісних рішень інституціонального характеру щодо співіснування представницької демократії у її ліберально-демократичному вигляді та демократії партисипативної. У сучасному ліберальному середовищі, як зазначав П. Мейр, згадуючи формулу Ф. Закарія щодо вираження західної моделі не в масовому плебісциті, а в неупередженому суді «не вибори роблять демократію демократією, а скоріше суди у сполученні з іншими форматами участі, яка не потребує обрання. Країнам, які розвиваються, література щодо хорошого правління пропонує цілком очевидну формулу: неурядові організації + суди = демократія» [16].

Конституція Колумбії 1991 року сформувала створення Конституційного Суду (Corte Constitucional Título 8 Capítulo 4: De la jurisdicción constitucional), а вся судова влада вже встигла зарекомендувати себе незалежною й незаангажованою навіть впливовими політичними акторами (судове рішення щодо затримання Президента Колумбії 2002-2010, лідера партії, наставника та друга нинішнього Президента І. Дуке (А. Урібе) за підозрами у незаконних контактах з FARC [13], які є тому підтвердженням.

Конституція Республіки Колумбія запроваджує й інструментарій партисипативної демократії, якими були референдуми й плебісцити на національному рівні, департаменти на муніципальних рівнях, можливість відкликання обраних губернаторів і мерів (за певних обставин), право на законодавчу ініціативу, оформлену й представлену 5% виборців, право на скасування законів, які на думку 10% виборців здатні заподіяти шкоду суспільству (TITULO IV DE LA PARTICIPACION DEMOCRATICA Y DE LOS PARTIDOS POLITICOS CAPITULO 1 DE LAS FORMAS DE PARTICIPACION DEMOCRATICA).

3. Партійна система Колумбії вважалася достатньо (для вираження спектру ідеологічних позицій) інституціоналізованою щодо діяльності на рівні національному (кількість партій і їх представників у Конгресі Колумбії, які можна знайти на сайті Конгресу [18]), але нині проблеми партій національного значення стають очевидними на рівні департаментів і муніципалітетів, де люди надають перевагу місцевим лідерам, які вже виявили себе у відповідному масштабі і є добре відомими людям на місцях. Засоби масової інформації Колумбії занепокоєні цією обставиною [8], але, можливо, таким чином лише створюються нові управлінські баланси в межах балансів різного розуміння сутності демократії.

4. У Колумбії досить пізно, як зазначають місцеві науковці, порівняно з Європою і навіть іншими країнами регіону (скажімо Мексикою) в межах завдань пошуку ідеалів суспільної рівності й спра-

ведливості почав формуватися лівий ідеологічний фланг, але вже у 60-і рр. XX ст. він за підтримки зовнішніх країн набув значного поширення, був і залишається суттєвим фактором внутрішньої політики і предметом правової регламентації.

Навіть сусідня Венесуела за часів нинішніх соціально-економічних складнощів не оцінюється настільки близькою до стану failed state, як свого часу Колумбія [15]. Колумбія пережила десятиліття фактичної війни з об'єднанням, яке позиціонує себе як представник лівого руху FARC (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo), що контролювало значні частини території країни і пройшли через складні пошуки миру з тривалими перемовинами, спеціальним плебісцитом (2.10.2016, на якому 50,22% виборців із тих, які з'явилися, з перевагою в менш ніж 54 000 голосів проголосували «проти», а не голосували 63,32% [3]) щодо затвердження миру між урядом і лідерами FARC.

Використання «правосуддя перехідного періоду» і складні пошуки алгоритмів відновлення національної єдності вносили у політико-правові процеси Колумбії свої складнощі, тим більше на фоні різних загроз мирного врегулювання, активізації діяльності інших збройних формувань, які визначають себе ідеологічно лівим флангом політичних сил ELN, EPL, які відкололися від основної групи FARC флангу FARC-EP, що не визнав мирних угод, і формально проголосили мету відстоювання народних інтересів: справедливий перерозподіл землі, реалізація соціальних програм тощо.

Висновки. В історії і сучасності Республіки Колумбія щодо розбудови державності й встановлення інституційних параметрів і засад потенціал конституційної творчості використовувався в межах умовного простору як запозичений конституційно-правовий інструментарій, сформований у традиції суспільного договору на основі ліберально-демократичних цінностей, розробки і напрацювання місцевих авторитетних лідерів, які виходили з колективістсько-традиціоналістських уявлень про загальне благо, соціальну справедливість і рівність.

Умовна конфігурація розвитку конституційного процесу свідчить про наявність цього підвалинного світоглядного, ціннісного в основі розриву невідповідності правових інституцій результативного очікування щодо їх ролі в розбудові держави, який, можливо, експлікується на суму соціальних відносин і подій сьогодення.

У конкретиці подальшої конституційної та всієї правотворчої діяльності Республіки Колумбія це означає пошук компромісних рішень інституціонального характеру щодо співіснування механізмів представницької демократії у її ліберально-демократичному вигляді та демократії партисипативної, віднаходження унікальних балансів і щодо

гарантій прав будь-якої меншості (акценти ліберальної демократії) і відносно захисту й реалізації прав більшості (демократія народу), між ліберальним мінімалізмом відносно втручання держави в соціальне життя і вимогами людей до реалізації програм соціального забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Adam Przeworski Democracy and the market: political and economic reforms in Eastern Europe and Latin America. URL: <http://pavroz.ru/files/pshevorski-demir.pdf>
2. Armin von Bogdandy *Ius Constitutionale Commune en América Latina: una mirada a un constitucionalismo transformador*. URL: <https://revistas.uexternado.edu.co/index.php/derest/issue/view/416>.
3. Clamor en Colombia: ni un día más de guerra 5 octubre 2016. URL: <https://www.telesurtv.net/bloggers/Clamor-en-Colombia-ni-un-dia-more-de-war-20161005-0008.html> (дата звернення: 15.08.2020).
4. Constitución Política para los Estados Unidos de Colombia 1863.. URL: <https://www.funcionpublica.gov.co/eva/gestornormativo/norma.php?i=13698> (дата звернення: 15.08.2020).
5. Constitución política de Colombia de 1886. URL: <https://www.funcionpublica.gov.co/eva/gestornormativo/norma.php?i=7153> (дата звернення: 15.08.2020).
6. Constitución Política de Colombia, 1991. URL: http://www.cervantesvirtual.com/portales/constituciones_hispanoamericanas/obra/constitucion-politica-de-colombia-1991/ (дата звернення: 15.08.2020).
7. Effektiver Grundrechtsschutz. URL: <https://www.kas.de/de/web/rspla/effektiver-grundrechtsschutz.-studiengruppe-verfassungsrecht-und-menschenrechte> (дата звернення: 15.08.2020).
8. EN COLOMBIA SE REAFIRMA LA DESINSTITUCIONALIZACIÓN DEL SISTEMA DE PARTIDOS 4 noviembre 2019. URL: <http://agendapublica.elpais.com/en-colombia-se-reafirma-la-desinstitucionalizacion-del-sistema-de-partidos/> (дата звернення: 15.08.2020).
9. Gabriel Negretto Replacing and Amending Constitutions: The Logic of Constitutional Change in Latin America. URL: <https://biblioteca.cejamericas.org/bitstream/handle/2015/3313/Replacing-and-Amending-Constitutions-The-Logic-of-Constitutional-Change-in-Latin-America.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
10. Gargarella R. Latin American Constitutionalism, 1810–2010: The engine room of the Constitution. Oxford; New York: Oxford University press, 2013. 282 p.
11. José Luis Castro Montero Constitutional replacement in five countries of South America. An Empirical Comparative Analysis Estudios de Derecho, N.o 164 jul-dic 2017. P. 70–88.
12. Paul Blokker Populism as a Constitutional Project Oxford University Press. *International Journal of Constitutional Law* 2019/4. Volume 17. Issue 2. P. 536–553.
13. La Corte Suprema de Colombia decreta la detención de Álvaro Uribe 4 agosto 2020. URL: <https://www.elmundo.es/internacional/2020/08/04/5f29aae121efa0b67a8b458f.html> (дата звернення: 15.08.2020).
14. Royce Carroll Matthew Søberg Shugart University of California, San Diego Revised March 27, 2006 Neo-

Madisonian theory and Latin American institutions. URL: https://www.researchgate.net/publication/228161924_Neo-Madisonian_Theory_and_Latin_American_Institutions

15. VENEZUELA: ¿ESTADO DÉBIL O FALLIDO? 12 febrero 2020. URL: <http://agendapublica.elpais.com/venezuela-estado-debil-o-fallido/> (дата звернення: 15.08.2020).
16. Питер Мейр Правление пустотой? Схлопывание западной демократии. URL: http://www.intelros.ru/readroom/prognosis/021206/1011-pravlenie_pustotojj_skhlopyvanie_zapadnojj_demokratii.h (дата звернення: 15.08.2020).
17. Ивановский З. В. Конституционные процессы и реформирование политической системы Колумбии. *Латиноамериканский исторический альманах*, 2020. № 25. С. 122–145.
18. Estructura del Congreso 2018–2022. URL: <https://congresovisible.uniandes.edu.co/democracia/congreso/estructura/> (дата звернення: 15.08.2020).

REFERENCES:

1. Adam Przeworski Democracy and the market: political and economic reforms in Eastern Europe and Latin America. URL: <http://pavroz.ru/files/pshevorskidemir.pdf>
2. Armin von Bogdandy *Ius Constitutionale Commune en América Latina: una mirada a un constitucionalismo transformador*. URL: <https://revistas.uexternado.edu.co/index.php/derest/issue/view/416>.
3. Clamor en Colombia: ni un día más de guerra 5 octubre 2016. URL: <https://www.telesurtv.net/bloggers/Clamor-en-Colombia-ni-un-dia-more-de-war-20161005-0008.html> (accessed 15 August 2020)
4. Constitución Política para los Estados Unidos de Colombia 1863. URL: <https://www.funcionpublica.gov.co/eva/gestornormativo/norma.php?i=13698> (accessed 15 August 2020)
5. Constitución política de Colombia de 1886.. URL: <https://www.funcionpublica.gov.co/eva/gestornormativo/norma.php?i=7153> (accessed 15 August 2020)
6. Constitución Política de Colombia, 1991. URL: http://www.cervantesvirtual.com/portales/constituciones_hispanoamericanas/obra/constitucion-politica-de-colombia-1991/ (accessed 15 August 2020)
7. Effektiver Grundrechtsschutz. URL: <https://www.kas.de/de/web/rspla/effektiver-grundrechtsschutz.-studiengruppe-verfassungsrecht-und-menschenrechte> (accessed 15 August 2020)
8. EN COLOMBIA SE REAFIRMA LA DESINSTITUCIONALIZACIÓN DEL SISTEMA DE PARTIDOS 4 noviembre 2019. URL: <http://agendapublica.elpais.com/en-colombia-se-reafirma-la-desinstitucionalizacion-del-sistema-de-partidos/> (accessed 15 August 2020)
9. Gabriel Negretto Replacing and Amending Constitutions: The Logic of Constitutional Change in Latin America. URL: <https://biblioteca.cejamericas.org/bitstream/handle/2015/3313/Replacing-and-Amending-Constitutions-The-Logic-of-Constitutional-Change-in-Latin-America.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
10. Gargarella R. Latin American Constitutionalism, 1810–2010: The engine room of the Constitution. Oxford; New York: Oxford University press, 2013. 282 p.

10. José Luis Castro Montero Constitutional replacement in five countries of South America. An Empirical Comparative Analysis Estudios de Derecho, N.o 164 jul-dic 2017. P. 70–88.

11. Paul Blokker Populism as a Constitutional Project Oxford University Press. *International Journal of Constitutional Law*, 2019/4. Volume 17. Issue 2. P. 536–553.

12. La Corte Suprema de Colombia decreta la detención de Álvaro Uribe 4 agosto 2020. URL: <https://www.elmundo.es/internacional/2020/08/04/5f29aae121efa0b67a8b458f.html> (accessed 15 August 2020)

13. Royce Carroll Matthew Sørberg Shugart University of California, San Diego Revised March 27, 2006 Neo-Madisonian theory and Latin American institutions. URL: https://www.researchgate.net/publication/228161924_Neo-Madisonian_Theory_and_Latin_American_Institutions

14. VENEZUELA: ¿ESTADO DÉBIL O FALLIDO? 12 febrero 2020. URL: <http://agendapublica.elpais.com/venezuela-estado-debil-o-fallido/> (accessed 15 August 2020)

15. Piter Meyr Pravleniye pustotoj? Skhlopyvaniye zapadnoy demokratii. URL: http://www.intelros.ru/readroom/prognosis/021206/1011-pravlenie_pustotojj_skhlopyvanie_zapadnojj_demokratii.h (accessed 15 August 2020)

16. Ivanovskiy Z.V. (2020) Konstitutsionnyye protsessy i reformirovaniye politicheskoy sistemy Kolumbii *Latinoamerikanskiy istoricheskiy almanakh*. № 25. pp. 122-145.

17. Estructura del Congreso 2018–2022. URL: <https://congresovisible.uniandes.edu.co/democracia/congreso/estructura/> (accessed 15 August 2020)

Constitutional creativity and problem fields in the formation of Colombia: history and modernity

Barabash Oleh Vasylovych

Doctoral Student at the Department of Sociology, Political Science and Cultural Studies
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Alchevskiyh str., 29, Kharkiv, Ukraine

The urgency of the work is due to the nature of the challenges facing Colombia and Ukraine and the need to analyze the experience of solving complex problems in other countries in order to develop scientific and practical recommendations for overcoming the crisis in Ukraine. The study aims to clarify the essential aspects of the institutionalization of state-building and political processes in the history of the Republic of Colombia, finding the causes and links of its institutional success, designating the nature and significance of difficulties.

The goal is to analyze the peculiarities of constitutional creativity in Colombia, to identify certain content parameters and directions, to establish contours in the configuration of transformations in the context of modern discussions on the essence of democracy and understanding its future prospects, to outline problem areas and areas of legislative actualization.

The general scientific methods and principles of research are used in the work. The approach of classical institutionalism with elements of comparative studies, means of clarifying the essence of phenomena in the specifics of historical contexts from the standpoint of new or historical institutionalism is involved. Constitutional creativity in Colombia is considered in the projection of the current debate on the contradiction of the prospects of liberal or “legal constitutionalism” in opposition to the new “populist constitutionalism”.

Between the boundaries of the conditional space borrowed constitutional and legal tools formed in the tradition of social contract on the basis of liberal-democratic values and the development and development of local authoritative leaders based on collectivist-traditionalist ideas of the common good, social justice and equality. The conditional configuration of the development of the constitutional process testifies to the existence of this deep worldview, the value underlying the rupture of the inconsistency of legal institutions with the effective expectations regarding their role in state building.

In the context of further constitutional and all law-making activities of the Republic of Colombia, this means finding compromise solutions of an institutional nature regarding the coexistence of mechanisms of representative democracy in its liberal-democratic form and participatory democracy, finding unique balances and guaranteeing (the rights of any minority) and regarding the protection and realization of the rights of the majority (democracy of the people), between the liberal minimalism of state intervention in social life and the requirements of society for the implementation of social security programs.

Key words: *The Republic of Colombia, constitutionalism, political regime, institutional transformations, understanding of democracy, state formation.*